

BESSARIONIS ORATIO PRO VNIONE.

Primo nanque, cum rarissime dicant doctores, spiritum sanctum ex patre per filium procedere, s^epissime vero mitti, profluere, prodiere, emanare, scaturire, oriri, & huiusmodi, secerunt sibi hanc voluntariam distinctionem, quod videlicet verbum, procedere, dumtaxat significaret hypostaticam & personalem spiritus sancti emanationem, cetera vero vocabula charismatum, & donorum eiusdem in nos distributionem, & temporalem in mundum eius missionem, quam etiam per filium fieri concedant. Secundo dicunt, q^{uod} ideo dicitur ex patre per filium, non quia filius est principium spiritus sancti, sed quia pater & filius sunt nomina relativa (alterum vero relativorum non potest dici, quin intelligatur alterum) ideo dicendo ex patre, necesse est, etiam filium nominare propter vim ipsius relationis. Tertio, consubstantialitatem patris & filii causam esse aiunt, vt ex patre per filium spiritus esse dicatur. Cū enim eiusdem substantiae sint, pater & filius, necessario, cum dicitur ex patre, oportet, q^{uod} dicitur etiam ex filio. Quarto, quia nonnulli rarissime tamen & apud poetas, quibus ob angustiam metri licet metaphorice & abuse vocabulis vti, præpositionem, per, alliquando repererunt idem significare, quod p^{ro}, posito, cum, dicunt, spiritum sanctum dico ex patre per filium procedere, quia ex patre cum filio simul procedit, & his modis omnes illas authoritates exponunt, sive p^{ro}uertunt. H^{ec} nos ex ipsam etiam authoritatum sententia, & rationibus verissimis confutauimus, probantes haec nos posse confundere, nec opinionibus & verbis sanctorum doctrinam conuenire, prout ex ipsis verbis clarius videtur. Præterea sciendum est, q^{uod} in tertio oecumenico concilio sanctus Cyrilus contra Nestorium, & eius hæresim inter alia multa, quæ sapientissime scriptis, duodecim etiam capitula ædidi contra hæreticos Nestorii articulos, quæ anathematismos appellavit, eo q^{uod} in eis errores illius anathematizat, quorum in nono contra Nestorium errorem, qui blasphemabat filium dei putum hominem esse, spiritus sancti gratia per participationem sanctificatum, idem sanctus Cyrilus spiritum sanctum spiritum filii, & proprium filii esse dicit. Post haec quidam Theodoritus Cyri episcopus, vir quidem literatissimus, humanæ tamen fragilitati subiectus, superueniens in synodum sero cum patriarcha Antiocheno Iohanne, cum reperisset iam Nestorium condemnatum, & pro demeritis suis sede patriarchali Constantiopolitana priuatum, indignata, q^{uod} eis non expectatis conclusum fuerit, defensionem Nestorii suscepserunt. Theodoritus igitur tanquam vir doctissimus contra duodecim anathematismos Cyilli alia duodecim capitula ædidi, quorum in nono, vbi sanctus Cyrilus spiritum sanctum filii, & proprium filii dicit esse, his verbis ait. Quod si Cyrilus spiritum sanctum proprium filii dicit, tanquam consubstantialem ei, hoc verum acceptamus, q^{uod} si tanquam ex filio, vel per filium esse, & existentiam habentem, hoc vt blasphemiam enunciemus. Ad h^{ec} totum oecumenicum concilium tertium, tacuit, nec increpauit Theodoritum tanquam male dicentem. Cyrilus tamen ad ea respondit, omniaq^{ue} sua capitula alia duodecim nouis capitulis ita denovo exponit, vt sententia eius & si non nimis apertis verbis, clare tamen pro nobis esse appareat. Hoc maxime Graeci, oblectat, in hoc potissimum confidant, hoc pro maximo & insolubili arguento putant, q^{uod} Theodorito negante spiritum ex filio, vel per filium habere esse, & substantiam, concilium totum tacuerit, nec eum mendacij & erroris redarguerit. Cyrilus quoque non ita aperte (vt putant) responderit, cum tamen scient Theodoritum propterea condemnatum, & ab ecclesia multis annis electum fuisse. Ad h^{ec} igit tanquam notissima Graecis, non ea latius explicando, vt in oratione videtur, responderetur. Sed nemo de Theodorito viro doctissimo doleat, s^{icut} enim recognovit errorem, & in quarto Chalcedonensi generali concilio (superuixit namque ad illud usque tempus) pati tam eum confessus, a sancta synodo tanquam honorabile membra ecclesiae suscepitus, & restitutus fuit.

F I N I S.